

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความพร้อมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาหมู่บ้านป่าสักงาม
ตำบลหลวงเหนือ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวโฉมศิริ ทิมสุทิน

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสาน ตั้งสิกบุตร

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน ศึกษาความพร้อมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อศึกษาความพร้อมในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในการศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เอกสารที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาตามเหตุผลและข้อเท็จจริง เพื่อให้ตรงกับแนวคิดทฤษฎีและวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านบริบทของชุมชน พบว่า หมู่บ้านป่าสักงามมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สภาพภายในแหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะของป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ ทางพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ มีทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การพักผ่อน โดยจัดให้มีการศึกษาและสร้างจิตสำนึก เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้ และเกิดจิตสำนึกในการดูแลสิ่งแวดล้อม

2. ความพร้อมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า มีระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนบ้านป่าสักงามตามลำดับ ได้แก่ ด้านสถานที่พักผ่อน มีความพร้อมมากในด้านความปลอดภัย ความสะอาด และความเป็นส่วนตัวของนักท่องเที่ยว ความพร้อมในการให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่ง

ท้องถิ่น มีระดับความพร้อมรองลงมา สำหรับการจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย การให้บริการ ข้อมูลข่าวสาร การสื่อความหมายป้าย/สัญลักษณ์และการพัฒนานุเคราะห์ การออกกฎระเบียบ ข้อบังคับในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ยังไม่มีความพร้อมในการจัดการ ส่วนความพร้อมในการจัดการให้การศึกษาและกิจกรรม พบว่า มีความพร้อมในระดับหนึ่ง เนื่องจากชุมชนสามารถ ถ่ายทอดเรื่องราวและสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านกิจกรรมที่ อาจก่อผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวในบางพื้นที่ที่มีความเปราะบางของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จากหลักการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. ความพร้อมในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ชุมชนหมู่บ้านป่าสักงามมีความพร้อมน้อยที่สุด สาเหตุที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมภายใน ชุมชนน้อยมาก ได้แก่ การที่ชาวบ้านคิดว่า พื้นที่ของหมู่บ้านอยู่ในการปกครองของหน่วยราชการ ทำให้เกิดกรอบงานแนวความคิดในการดำเนินการท่องเที่ยวและเหตุผลที่สำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมน้อย เพราะชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว จึงทำให้ขาดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

Independent Study Title Community's Readiness in Resource and Environment Management for Ecotourism: A Case Study of Pasakngam Village, Tambon Luang Nuea, Amphoe Doi Saket, Changwat Chiang Mai

Author Miss Chomsiri Timsutin

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor Asst. Prof. Prasarn Tangsikabuth

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the community situation, community readiness in resource and environmental management for ecotourism, and readiness of community participation in ecotourism management. The data were collected through a number of interview, focused group discussion, and participant and non-participant observations. The concerning documents were analyzed by using the descriptive analysis according to the reasons and facts to pursue the idea, theory, and objectives of this research. The result can be concluded as followed:

1. The community situation, it could be seen that Pasakngam village had the potentiality of distinct ecotourism resource. In the tourist destination, it had the perfect forest, high biodiversity of both plants and animals, and attractive scenery which would attract the tourists and concerning people to travel in this area. There were many activities; nature trail, nature education, and night stay which would promote the tourist awareness and education to make them understand and aware the environmental conservation.

2. The community readiness in resource and environmental management for ecotourism, it could be seen that this village had the infrastructure readiness as respectively follows: accommodation which had very high standard of safety, cleanliness, tourist privacy, food and drink service, and tourist attraction accessibility, waste management, waste water management, information service, communication signs/symbols, and human resource improvement. The management of ecotourism ruling and regulation were still not ready. The

management of education and activities had moderate readiness because the community had high reporting and communication skill but there were still lack of knowledge and understanding of the activities that might cause the negative effects to tourist attractions in some places where the resource and environment were fragile from the ecotourism management.

3. The readiness of community participation in ecotourism management, it could be seen that this village had least readiness because only some groups were paid the salary by the government which dominated the idea in the tourism. The other reason that made the participation of the community to be very low was because they thought that the village was dependent on the government and the majority of the community had no profit from the tourism so they were not influenced in community participation.